

บทที่ 4

แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรม การบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

การวิจัยในชั้นตอนนี้เป็นระยะที่ 2 เป็นการศึกษาเพื่อตอบคำถามการวิจัยว่าจะมีแนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ได้อย่างไร และดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี คืออะไร โดยนำเสนอรายละเอียดเป็น 4 ชั้นตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัย
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิธีการดำเนินการ
4. ผลการวิจัย

4.1 แนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

4.2 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

คำถามการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 2 นี้มุ่งศึกษาเพื่อหาคำตอบสำหรับคำถามการวิจัย 2 ประการ คือ

1. จะมีแนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ได้อย่างไร
2. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี คืออะไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยระยะที่ 2 นี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ

1. เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 2 นี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยให้ผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายร่วมกันสนทนากลุ่ม (focus group discussion) เพื่อหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กรอบการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ โดยใช้หลักการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนา ซึ่งนำกรอบของการศึกษาในระยะที่ 1 มาเป็นกรอบในการศึกษา ประกอบด้วย

อามิสทาน คือ การบริจาคสิ่งของๆ คนแก่คนที่ควรให้

ธรรมทาน คือ การให้ธรรมหรือวิชาความรู้ที่เป็นประโยชน์

อภัยทาน คือ การให้อภัยแก่กันและกันโดยไม่ถือโทษโกรธกัน ไม่พยายามฟ้องร้ายกัน

ในระยะที่ 2 นี้ได้นำสภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ที่ได้ค้นพบในระยะที่ 1 นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่สอดคล้องกันกับสภาพบริบทของสังคมในปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ประชากรในการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้มีประชากร 2 กลุ่ม คือ

2.1 ผู้มีส่วนอย่างสำคัญได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 6 คน

2.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาพฤติกรรมกำเริบบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ได้แก่

2.2.1 พระผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป

2.2.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเสาไห้ จำนวน 1 คน

2.2.3 รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเสาไห้ จำนวน 1 คน

2.2.4 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ จำนวน 1 คน

2.2.5 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน

2.2.6 กรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 รูป

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการของการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยการสร้างโอกาส กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนและเสริมพลังให้ผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมกำเริบบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ทุกฝ่ายได้มาร่วมกันระดมความคิดเพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมกำเริบบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ โดยใช้การสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ดังนี้

วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2551 เวลา 9.00 น. ถึง 11.00 น. ณ ศาลาปฏิบัติธรรมศรีอินทราวานิช วัดสูง เป็นการสนทนากลุ่มร่วมกันของผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาพฤติกรรมกำเริบบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูประจำชั้นเรียน จำนวน 3 คน กรรมการสถานศึกษาจำนวน 1 รูป พระผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและดัชนีชี้วัดความสำเร็จเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมกำเริบบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ให้มีประสิทธิภาพ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมนำมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) แบบสร้างข้อสรุปตามกรอบการวิจัย

ผลการวิจัย

1. แนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมกรป่าเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ในขั้นตอนนี้ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกันพิจารณาแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมกรป่าเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ณ ศาลาปฏิบัติธรรมศรีอินทราวานิช วัดสูง เริ่มการสนทนากลุ่ม เวลา 9.00 น. ถึง 11.00 น. โดยมี ดร. สุพจน์ เกิดสุวรรณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในระยะที่ 2 ดังปรากฏตามภาพประกอบที่ 4 ดังนี้

ภาพ 4 ดร. สุพจน์ เกิดสุวรรณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 1 หลังจาก ดร. สุพจน์ เกิดสุวรรณ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในระยะที่ 2 แล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอข้อมูลที่ได้แสวงหามาในระยะที่ 1 ของการวิจัย คือ นำเสนอข้อมูลสภาพปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แบบถามและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตลอดจนปัญหาและความต้องการการพัฒนาพฤติกรรมกรป่าเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 คือการแสวงหาแนวทางหรือวิธีการและดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมกรป่าเพ็ญบุญ

โดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ ดังปรากฏตามภาพประกอบที่ 5 ดังนี้

ภาพ 5 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลสภาพปัจจุบันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้

ขั้นตอนที่ 2 ผู้มีส่วนอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นและช่วยกันตรวจสอบข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เก็บมาว่ามีความเที่ยงตรงหรือไม่เพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสนทนากลุ่มของทุกฝ่ายโดยได้เสนอแนะแนวทางและวิธีการพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ มีรายละเอียดดังนี้

นายสรพจน์ เกตุก่อผล ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเสาไห้ เสนอว่าการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานของนักเรียนต้องใช้เวลาจึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาและที่สำคัญคือต้องให้ความรู้ที่ถูกต้องปลูกจิตสำนึกให้เกิดความเสียสละในการทำความดีโดยให้นักเรียนทุกคนมีสมุดบันทึกการทำความดีที่ได้กระทำในแต่ละวันโดยตรวจสมุดบันทึกการทำความดีสัปดาห์ละครั้งและให้รางวัลแก่นักเรียนที่ได้ทำความดีมากที่สุด

นางสาวสุนิรัตน์ เอี่ยมประไพ รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเสาไห้ เสนอว่าการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานของนักเรียนที่เป็นปัญหาคือไม่เข้าใจเรื่องการให้ทานได้แก่ ตักบาตรเพื่ออะไร การสนทนาธรรม มีประโยชน์อย่างไร เป็นต้น การแก้ไขปัญหาคือให้ความรู้ที่ถูกต้องและปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนเกิดศรัทธาในการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานทั้ง 3 วิธี คือ อามิสทาน ธรรมทาน และอภัยทาน โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมและมีสมุดบันทึกการทำความดีที่ได้กระทำในแต่ละวัน

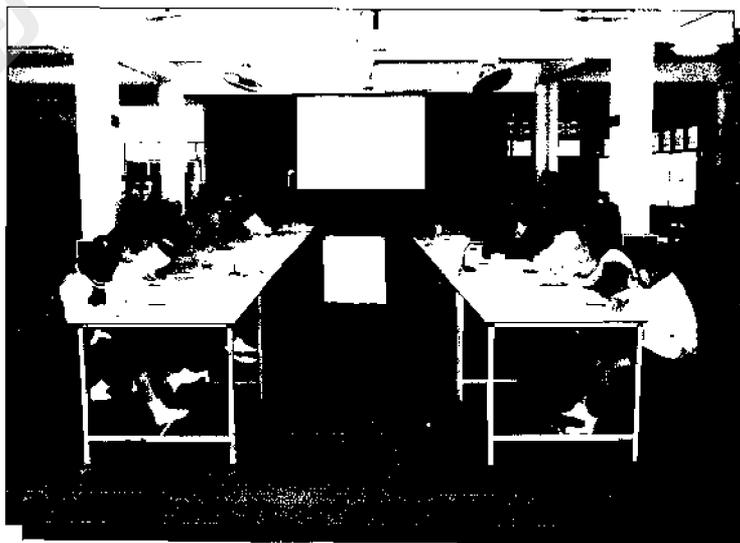
นางประมวลวรรณ ผาสุยดี อาจารย์ประจำชั้นเรียน เสนอว่าควรจัดกิจกรรมที่สนุกสนานดึงดูดความสนใจให้นักเรียนมีส่วนร่วม กิจกรรมสร้างสรรค์ความสามัคคี กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้เกิดความรักใคร่ต่อกันและกัน และตระหนักในความดีและควรให้รางวัลแก่นักเรียนที่ทำความดีได้มากที่สุดในแต่ละสัปดาห์

นายวิมล เพ็งเสงี่ยม ผู้ปกครองนักเรียน เสนอว่าการแก้ไขปัญหานักเรียนไม่มีสมาธิต้องให้นักเรียนทำสมาธิก่อนการเรียนรู้อเพราะจะทำให้เด็กมีจิตใจที่สงบพร้อมรับการเรียนรู้

พระมหาสมชาย ทีภูธรมโฆ พระอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ กล่าวว่าการทำอะไรจึงจะทำให้เด็กเกิดศรัทธาในการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานจึงเสนอว่าต้องให้ความรู้แก่นักเรียนและพัฒนากิจกรรมในเชิงบวก ได้แก่การจัดกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันและผู้ปกครองต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในปกครองของตน

พระใบฎีกาชาติชาย สุทธิมโฆ พระอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่ง ได้กล่าวว่าการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานนั้นต้องปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนตระหนักเห็นคุณค่าของการให้ทานโดยให้นักเรียนมี พุทธิพิสัย คือ ในด้านของความรู้ที่ถูกต้อง ทักษะพิสัย คือ ในด้านของการปฏิบัติ และจิตพิสัย คือ ในด้านของความคิด

เด็กหญิงพิชญภา เทียงจิตร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กล่าวว่าปัญหานั้นมีทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจึงได้เสนอว่า ควรปลูกจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในเรื่องการบำเพ็ญโดยการให้ทานให้เห็นคุณค่าของการให้ และพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติในการให้ทาน คือ ดักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ วันพระ วันขึ้นปีใหม่วันสงกรานต์ แบ่งกลุ่มนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ความสามัคคี เป็นต้น ดังปรากฏตามภาพประกอบที่ 6 ดังนี้

ภาพ 6 ผู้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

จากประเด็นที่ได้สนทนากลุ่มของผู้มีส่วนสำคัญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยได้สรุปท้ายการประชุมเพื่อยืนยันแนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้ ตามตาราง ดังนี้

ตาราง 15 แนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการบำเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสนาให้

ประเด็นที่ศึกษา	ปัญหาที่ค้นพบใน ระยะที่ 1	ความต้องการในการพัฒนา	แนวทางและวิธีการพัฒนา
1. อามิสถาน			
1.1 ความรู้	<ol style="list-style-type: none"> ขาดการเรียนรู้ที่ถูกต้องจากผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ไม่มีสมาธิจึงทำให้ขาดความสนใจในการเรียนรู้ หวังเล่น ขอบคุ้ยกันในขณะที่เรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> ต้องการให้พระอาจารย์ให้ความรู้เรื่องอามิสถาน โดยการเข้ารับการอบรม ต้องการให้ทำสมาธิก่อนเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> ทำสมาธิก่อนการเรียนรู้ อบรมให้ความรู้เรื่องอามิสถาน บันทึกการเรียนรู้ลงในสมุดบันทึกความดี ปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนตระหนักถึงอามิสถาน ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามปกติ
1.2 พฤติกรรม	<ol style="list-style-type: none"> ไม่มีพระสงฆ์บิณฑบาต คืนสายดักบาตรไม่ทัน ขาดความเสียสละในการแบ่งปันสิ่งของ ขาดแรงจูงใจ 	<ol style="list-style-type: none"> ต้องการดักบาตรทุกวันพระ ต้องการจัดกลุ่มทำกิจกรรมเรื่องอามิสถาน ต้องการให้เพื่อนทุกคนมีพฤติกรรมที่เอื้อเพื่อ เมื่อแผ่เสียสละ 	<ol style="list-style-type: none"> ดักบาตรทุกวันพระ ส่งเสริมดักบาตรข้าวสารอาหารแห้งในวันสำคัญ บันทึกพฤติกรรมลงในสมุดบันทึกความดีในแต่ละวัน ส่งเสริมและให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมกระทำความดีในด้านอามิสถาน ทุกสัปดาห์

ตาราง 15 (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	ปัญหาที่ค้นพบใน ระยะที่ 1	ความต้องการ ในการพัฒนา	แนวทางและวิธีการพัฒนา
2. ธรรมทาน			
2.1 ความรู้	<ol style="list-style-type: none"> ขาดการเรียนรู้ที่ถูกต้องจากครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ไม่มีสมาธิจึงทำให้ขาดความสนใจในการเรียนรู้ ห่วยเล่น ซอบคุ้ยกันในขณะที่เรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> ต้องการให้พระอาจารย์ให้ความรู้เรื่องธรรมทาน โดยการเข้ารับการอบรม ต้องการให้ทำสมาธิก่อนเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> ทำสมาธิก่อนการเรียนรู้ อบรมให้ความรู้เรื่องธรรมทาน บันทึกการเรียนรู้ลงในสมุดบันทึกความดี ปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนตระหนักถึงธรรมทาน ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามปกติ
2.2 พฤติกรรม	<ol style="list-style-type: none"> ไม่เข้าใจหลักธรรม ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นักเรียนที่เรียนดีมักนั่งใกล้กันทำให้ไม่ได้แนะนำเพื่อนที่นั่งอีกกลุ่มหนึ่ง ขาดแรงจูงใจ 	<ol style="list-style-type: none"> ต้องการให้มีการค้นคว้าธรรมสุภาสิตนำเสนอลงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ต้องการจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ต้องการให้เพื่อนทุกคนมีพฤติกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 	<ol style="list-style-type: none"> นักเรียนค้นคว้าธรรมสุภาสิตนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดทำป้ายเกี่ยวกับหลักธรรมติดห้องเรียน และตามอาคารเรียน จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนะนำการบ้านต่อกันและกัน เพื่อนช่วยเพื่อน บันทึกพฤติกรรมลงในสมุดบันทึกความดีในแต่ละวัน

ตาราง 15 (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	ปัญหาที่ค้นพบใน ระยะที่ 1	ความต้องการในการพัฒนา	แนวทางและวิธีการพัฒนา
			4. ส่งเสริมและให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมกระทำความดีในด้านธรรมทาน ทุกสัปดาห์
3. อภัยทาน			
3.1 ความรู้	<ol style="list-style-type: none"> ขาดการเรียนรู้ที่ถูกต้องจากครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ไม่มีสมาธิจึงทำให้ขาดความสนใจในการเรียนรู้ ห่วยเล่น ขอบคุ้ยกันในขณะที่เรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> ต้องการให้พระอาจารย์ให้ความรู้เรื่องอภัยทาน โดยการเข้ารับการอบรม ต้องการให้ทำสมาธิก่อนเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> ทำสมาธิก่อนการเรียนรู้ อบรมให้ความรู้เรื่องอภัยทาน บันทึกการเรียนรู้ลงในสมุดบันทึกความดี ปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนตระหนักถึงอภัยทานในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามปกติ
3.2 พฤติกรรม	<ol style="list-style-type: none"> นักเรียนบางคนมีพฤติกรรมที่ชอบแกล้งเพื่อน บางคนขาดความเกรงใจต่อกันและกัน 	<ol style="list-style-type: none"> ต้องการให้เพื่อนทำกิจกรรมร่วมกันสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ ต้องการให้เพื่อนทุกคนมีพฤติกรรมที่อ่อนน้อมและรู้จักให้อภัยต่อกันและกัน 	<ol style="list-style-type: none"> ทำกิจกรรมร่วมกันโดยการเล่นเกมเพื่อสร้างสรรคความสามัคคี จัดกลุ่มทำบอร์ดทำป้ายคำขวัญสุภาษิตเกี่ยวกับเรื่องอภัยทาน บันทึกพฤติกรรมลงในสมุดบันทึกความดีในแต่ละวัน ส่งเสริมและให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมกระทำความดีในด้านอภัยทาน ทุกสัปดาห์

2. คัดชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมกรบ่าเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

จากการสนทนากลุ่มของผู้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้ร่วมกันกำหนดคัตชี้วัดการพัฒนาพฤติกรรมกรบ่าเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้ สรุปตามตาราง ดังนี้

ตาราง 16 แนวทางและวิธีการพัฒนา และคัตชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาพฤติกรรมกรบ่าเพ็ญบุญโดยการให้ทานตามแนวทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเสาไห้

แนวทางและวิธีการพัฒนา	คัตชี้วัดความสำเร็จ
1. อามิสถาน	1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนมีการฝึกการทำสมาธิก่อนการเรียนรู้
1.1 ความรู้	2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80 มีความรู้เรื่องอามิสถาน อยู่ในระดับ มาก
1.1.1 ทำสมาธิก่อนการเรียนรู้	3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนบันทึกการเรียนรู้เรื่อง อามิสถาน ลงในสมุดบันทึกความดี
1.1.2 อบรมให้ความรู้เรื่องอามิสถาน	
1.1.3 บันทึกการเรียนรู้ลงในสมุดบันทึกความดี	
1.1.4 ปลุกจิตสำนึกให้นักเรียนตระหนักถึงอามิสถาน ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามปกติ	
1.2 เจตคติ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติต่อการให้อามิสถานอยู่ในระดับปานกลาง ถึง มากที่สุด
ส่งเสริมปลุกจิตสำนึกให้เกิดศรัทธาในอามิสถาน	
1.3 พฤติกรรม	1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80 มีการดักบาตรทุกวันพระภายในวัด
1.3.1 ดักบาตรทุกวันพระ	2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนบันทึกพฤติกรรมเรื่องอามิสถาน ลงในสมุดบันทึกความดี
1.3.2 ส่งเสริมดักบาตรข้าวสารอาหารแห้งในวันสำคัญ	3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80 มีพฤติกรรมกระทำความดีในเรื่องอามิสถานทุกสัปดาห์
1.3.3 บันทึกพฤติกรรมลงในสมุดบันทึกความดีในแต่ละวัน	
1.3.4 ส่งเสริมและให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมกระทำความดีในด้านอามิสถาน ทุกสัปดาห์	

ตาราง 16 (ต่อ)

แนวทางและวิธีการพัฒนา	ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ
	4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 70 มีพฤติกรรมเรื่องอาฆาตมาดร้าย อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง หรือเป็นประจำ
2. ธรรมทาน	
2.1 ความรู้	1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนมีการฝึกการทำสมาธิก่อนการเรียนรู้
2.1.1 ทำสมาธิก่อนการเรียนรู้	
2.1.2 อบรมให้ความรู้เรื่องธรรมทาน	2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80 มีความรู้เรื่องธรรมทาน อยู่ในระดับ มาก
2.1.3 บันทึกการเรียนรู้ลงในสมุดบันทึกความดี	3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนบันทึกการเรียนรู้เรื่องธรรมทาน ลงในสมุดบันทึกความดี
2.1.4 ปลุกจิตสำนึกให้นักเรียนตระหนักถึงธรรมทาน ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามปกติ	
2.2 เจตคติ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติ
ส่งเสริมปลุกจิตสำนึกให้เกิดศรัทธาในธรรมทาน	ต่อการให้ธรรมทาน อยู่ในระดับปานกลาง ถึง มากที่สุด
2.3 พฤติกรรม	1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80
2.3.1 นักเรียนค้นคว้าธรรมสุภาษิตนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดทำป้ายเกี่ยวกับหลักธรรมติดห้องเรียน และคามอาคารเรียน	ได้ค้นคว้าธรรมสุภาษิตนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันจัดทำป้ายเกี่ยวกับหลักธรรม ติดห้องเรียนและคามอาคารเรียน อย่างน้อย 10 ป้าย
2.3.2 จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนะนำการบ้านต่อกันและกันเพื่อนช่วยเพื่อน	2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนบันทึกพฤติกรรมเรื่องธรรมทาน ลงในสมุดบันทึกความดี
2.3.3 บันทึกพฤติกรรมลงในสมุดบันทึกความดีในแต่ละวัน	3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80 มีพฤติกรรมกระทำความดีในด้าน
2.3.4 ส่งเสริมและให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมกระทำความดีในด้านธรรมทาน ทุกสัปดาห์	ธรรมทาน ทุกสัปดาห์
	4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 70 มีพฤติกรรมกระทำความดีเรื่องธรรมทาน อยู่ในระดับ บ่อยครั้ง หรือเป็นประจำ

ตาราง 16 (ต่อ)

แนวทางและวิธีการพัฒนา	ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ
3. อภัยทาน	1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนมี
3.1 ความรู้	การฝึกการทำสมาธิก่อนการเรียนรู้
3.1.1 ทำสมาธิก่อนการเรียนรู้	2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80
3.1.2 อบรมให้ความรู้เรื่องอภัยทาน	มีความรู้เรื่องอภัยทาน อยู่ในระดับ มาก
3.1.3 บันทึกการเรียนรู้ลงในสมุดบันทึก	3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน
ความดี	บันทึกการเรียนรู้เรื่องอภัยทาน ลงในสมุด
3.1.4 ปลุกจิตสำนึกให้นักเรียนตระหนัก	บันทึกความดี
ถึงอภัยทานในการสอนวิชา	
พระพุทธศาสนาตามปกติ	
3.2 เจตคติ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติ
ส่งเสริมปลุกจิตสำนึกให้เกิดศรัทธา	ต่อการให้อภัยทาน อยู่ในระดับ
ในอภัยทาน	ปานกลาง ถึง มากที่สุด
3.3 พฤติกรรม	1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน
3.3.1 ทำกิจกรรมร่วมกันโดยการเล่นเกม	ได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์ความ
เพื่อสร้างสรรค์ความสามัคคี	สามัคคี
3.3.2 จัดกลุ่มทำบอร์ดและป้ายคำขวัญ	2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน
สุภาษิตเกี่ยวกับเรื่อง อภัยทาน	ร่วมกันจัดทำป้าย คำขวัญ สุภาษิต เกี่ยวกับ
3.3.3 บันทึกพฤติกรรมลงในสมุดบันทึก	เรื่องอภัยทาน อย่างน้อย 10 ป้าย
ความดีในแต่ละวัน	3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน
3.3.4 ส่งเสริมและให้รางวัลแก่นักเรียนที่มี	บันทึกพฤติกรรมเรื่องอภัยทาน ลงในสมุด
พฤติกรรมกระทำความดีในด้าน	บันทึกความดี
อภัยทาน ทุกสัปดาห์	4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80
	มีพฤติกรรมกระทำความดีในด้านอภัยทาน
	ทุกสัปดาห์
	5. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 70
	มีพฤติกรรมกระทำความดีเรื่องอภัยทาน
	ในข้อคำถามเชิงบวกอยู่ในระดับ บ่อยครั้ง
	หรือ เป็นประจำ และในข้อคำถามเชิงลบอยู่
	ในระดับ นานๆ ครั้ง หรือ ไม่เคยทำ